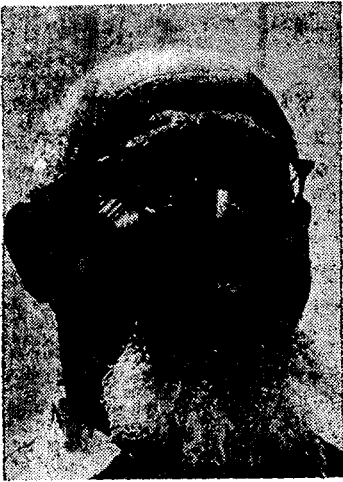

אלוף י. שדה

(שנה למותו)

על הכוננות למלחמה

תפקידו הראשון של צבא בימות שלום, או בהפסקה בין מלחמות, הוא לנסות ולהציץ אל תוך העתיד, למען הבהיר לעצמו מה דמות תהיה למלחמת העתיד אשר אפשר וצפויה לו; רק לאור ידיעה, או הערכה, כזאת ידע לכוון כראוי את ארגונו, תכונותו ואימונו. אכן, זהו תפקיד קשה. אין, כידוע, מלחמה אשר תדמה למלחמה האחרת, שקדמה לה. כל מלחמה מחדשת משהו; במקצת, כהמשך לקוי ההתפתחות שהסתמנו כבר במלחמה קודמת, ובמקצת — אף חידושי הפתעה, אשר קשה לראותם מראש. הרוצה בכך כי לא יפתיעוהו — עליו להיות דרוך עד קצה גבול יכולתו — דרוך במחשבה וערנות — ועליו עצמו לכלכל כל הפתעה אפשרית מצדה, אשר תסייע לשבש את מערכי האויב ותכניתיו.

„מערכות“ חוב' ס"א, 1950

על האויב נצטרך להתגבר או ע"י איכות אנשינו, ע"י אמצאות ותחבולות מגוונות וע"י תכסיסים, שיהיו חסכוניים בשבילנו וקטלניים בשביל האויב.

„מערכות“ חוב' ס"א, 1950

יש ומשתמשים, בעניני מלחמה וצבא, בהשוואות הלקוחות מעולם האספורט. והנה מן הנודעות שמי אשר זכה להגיע לתואר האליפות בענף מסוים של האבקות אספורטיבית, רבות יידרש ממנו בשביל שיצליח לשמור על תוארו זה. אנהנו, אשר הגענו ל„אליפות“ בהתמודדות שבינינו לבין שכנינו הכלתי ידידותיים — נדע גם כי בלי התחדשות מתמדת של יכולתנו, רעננות מחשבה ודריכות רצון, לא נוכל לשמור על מעמד מעין זה.

„מערכות“ חוב' ס"א, 1950

יידרשו לנו, בודאי, חסכון באנשים וחסכון בחומר. ולעומת זאת אל „נקמץ“ במחשבה צבאית, בתכסיסים ובתחבולות — ובגוונות להשתמש בכל תכסיס וחידוש באם רק יש בו כדי לעזור לנו להשיג את המטרה, את העיקר.

„מערכות“ חוב' ס"א, 1950

בתחומה של מלחמה זעירה

בודאי אין המלחמה הזעירה יכולה לבוא במקום צורות המלחמה האחרות, כבודות-הציוד והיקרות יותר — כי אין לנצח רק על ידה. אך יש בה כדי לשמש אותה תוספת משקל על כף המאזנים האחת, אשר, עם כל המיעוט היחסי של כוחות חומריים שהושקעו בה — עשויה היא להכריע את נפש המאזנים; וזאת בשל הפתאומיות והגמישות של כוחותיה, אמצעיה ותחבולותיה. אכן, אף מעצמות אדירות, בעלות מגנוני-צבא כבירים, לא זנחו אמצעי-עזר חשוב זה בעבר — וכנראה שאינן נוטות להזניחו גם בעתיד.

„מערכות“ חוב' ס"א, 1950

גבולנו ארוך, גבול זה מלא פרצות הנו ופוחת פתחים לפררענות אף בימי שלום.
הוא יוצר לגבינו — בכוח — מציאות מתמדת של מלחמה זעירה.
„מערכות“ חוב' ס"א, 1950

ערך פעולתה של יחידה פרטיזנית בהתגוננות הוא במידה רבה, ב„רנטביליות“ שלה — לא רק משום ששנים-שלושה פרטיזנים, כשהם טומנים מוקש הגן חחת מסילת-ברזל, יכולים להוציא מכלל פעולה יחידה צבאית גדולה למדי, להרוג הרבה חיילים אויבים — אלא גם בזה, שב עצם קיומם ואיזומם על דרכי-החבורה, מתקני-עורף, יחידות-בתנועה, מפקדות וכדומה מחייבים הם את הצד-שכנגד (לשמירה מתמדת על כל האוביקטים, ולמלחמה נגד היחידות הפרטיזניות) אנשים וציוד העולים לעתים עשרות מונים על מספר האנשים (ובדאי — על כמות הציוד) אשר לרשות הפרטיזנים.

„מערכות“ חוב' ע', 1951

יש שהאויב נוקט בשיטה של מלחמה קטנה, בשיטה של „יתוש מטריד“. האם הפטיש הכבד המתואר לעיל הוא הכלי המתאים למלחמה ביתוש? האם לא יתכן, שבמקרה זה נחזק צבא מצויד באופן קל יותר, ואשר אימונו הטקטי הותאם במיוחד ל„מלחמה קטנה“? דוגמה נאה לכך אנו מוצאים אצל חיל הרוכבים. ידועה הריפורמה היסודית שנעשתה בחיל הפרשים הבריטי — החיל הורד מעל סוסיו והועבר למכוניות; על חיל חדש זה מוטלים אותם התפקידים הטקטיים של חיל הפרשים אבל בתנאים מודרניים. ובלי כל ספק גדל כוחו בזכותה של מודרניזציה זו. אבל בארץ-ישראל ראינו גדודי-פרשים בנוסח הקודם — רוכבי-סוסים. לכאורה הרי זה כמעט אנכרוניזם! ובכל זאת, יודעים אנו שבתנאים מיוחדים מוצדקת ה„שמרנות“ הזאת. יש אשר כוחו של „האיש על הסוס“ גדול יותר מכוחו של האיש במכונית.

„מערכות“ חוב' א', 1940. (בחיטת ו. קונסקי)

על ההגנה

עליך להשתדל, איפוא, להפיק מלוא התועלת ממצבך זה: תחילה עליך לגרום לאויבך מכסימום אבידות, להקין את דמו, להתישו, ואז תתקוף אותו בתנאים הנוחים לך — לאחר שנחלש בחומר וברוח — כאשר הוא אינו מוכן עדיין לעמד בפני החקפה: לפני שהתחפר, לפני שנערך להגנה. עם זאת עליך לזכור שלא לקשור את כל כוחך לעמדות הגנה, אלא לשמור כוחות גידיים כדי שתוכל לגצל, בבוא השעה, את חולשתו של האויב. הגנתך צריכה להיות עמוקה וגמישה, כדי לגרום לאויב מכסימום אבידות ולהחזיק מעמד זמן רב ככל האפשר — עד שתגיע שעתך לתקוף ולנצח.

קובץ „בשבילי מחשבה צבאית“, הוצ' „מערכות“, 1950

ניתן לומר שמלחמתנו, בתוכנה הכללי, כולה היתה התקפת-נגד מוצלחת. הרתקפנו והתגוננו; אך לא היתה זו הגנה פסיבית. ברגע הנכון, עברנו מהגנה להתקפה, וההתקפות הן-הן שהכריעו לטובתנו.

קובץ „בשבילי מחשבה צבאית“, הוצ' „מערכות“, 1950